คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

THE CHARACTERISTICS OF PROFESSIONAL ADMINISTRATORS OF SCHOOLS UNDER THE SISAKET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA DISDRICT OFFICE 4

[1]อาริตา ปิ่นสุวรรณ, [2]พีรญา ทองเฉลิม และ [3]ชวนคิด มะเสนะ

[1]Arita Pinsuwan, [2]Peeraya Tongchalerm and [3]Chuankid Masena

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ประเทศไทย

Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand

Aritaprim@gmail.com

Received : December 3, 2024; **Revised** : March 21, 2025; **Accepted** :April 29, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา และ 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. เปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่งโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดของ

---

[1]นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

[2]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

[3]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

สถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านบุคลิกภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3. ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 มีดังนี้ 1) ผู้บริหารควรพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการบริหารสถานศึกษาโดยศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นของสาขาบริหารการศึกษา; 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารการศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง; 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีกัลยาณมิตรต่อครู เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เสนอความคิดเห็น; 4) ควรให้ความยุติธรรม ความเสมอภาคกับบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร; 5) ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ โดยจัดหาวิทยากรมาพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษแก่ครูผู้สอนและบุคลากรภายในโรงเรียน 6) สนับสนุนให้ครูผู้สอนศึกษาดูงานการจัดการเรียนการสอนจากโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานภายนอกเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของตนเอง; 7) ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในการติดสินใจ; 8) ควรมีการเผยแพร่ ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน เสนอแนะความคิดเห็น; 9) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้รู้จักให้เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้อภัยซึ่งกันและกัน; 10) เป็นผู้ที่ครองตนเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลายเท่าเทียมกันต่อคนทุกเพศ ทุกวัย ไม่ถือตัว ไม่แบ่งแยก ไม่เอาเปรียบ และไม่เลือกปฏิบัติ

คำสำคัญ : คุณลักษณะ, ผู้บริหารมืออาชีพ

Abstract

This research aimed to: 1. study the level of characteristics of professional administrators under the Sisaket Primary Educational Service Area Office; 2. compare the characteristics of professional as classified by job position and school size and 3. study the recommendations for developing professional administrators of school administrators. The results of the research were as follows: 1. the overall level of the characteristics of professional administrators under Sisaket Primary Educational Service Area Office 4 was at a high level; 2. The comparison of the characteristics of professional of school classified by job position, Have attitude Professional management The overall and individual aspects are not different and comparison of professional characteristics of school classified by school size as a whole found statistically significant there are not difference, but in individual aspects found that

there were statistically different at .05 level of significance on personality. and 3. the recommendations guidelines associated with characteristics of professional of school administrators should be established as follows: 1) should develop themselves in educational administration by furthering their studies; 2) they should formulating strategies in educational administration appropriate to globalization; 3) have to be authentic existence to teachers and should providing opportunity for parents and communities to give advice and offer; 4) should providing impartiality and equal treatment to all school staff as well as paying attention to their opinion; 5) equipping school teachers with communicative competence in English as well providing trainers to improve English communication skills for school teachers and staff; 6) apply the way to learning management with passing outside Quality Assurance to their own schools, respectively; 7) should be brave to make any decision and solve problems confidently including they have to listen to the other ideas to use in making judgment; 8) disseminating and propagating school public information and providing opportunity for parents and communities to give advice and offer opinion; 9) forgiveness for public service work; and 10) should be a right continuous to equal treatment from others without discrimination against anyone.

Keywords: Professional Administrator

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีอัตราการแข่งขันสูงการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องเตรียมคนและสังคมให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ด้วยการให้ความสำคัญกับการวางรากฐานของการศึกษา พัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์และสติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นมืออาชีพเป็นฟันเฟืองหลักในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ นวัตกรรม ทักษะชีวิต ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารและเทคโนโลยี สร้างชุมชนสังคมแห่งการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษา

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วไร้พรมแดน กระทบกระเทือนไปทุกประเทศทั่วโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 60)

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมายในการจัดการศึกษาในยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษา ควบคู่กับการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและการพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จะส่งผลให้หน่วยงานและสถานศึกษาสามารถบริหาร และจัดการศึกษาที่แสดงความรับผิดชอบต่อคุณภาพมาตรฐานให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 131) โดยผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะในการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และต้องมีแนวทางในการบริหารจัดการองค์กรให้เกิดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ด้วยกระบวนวิธีใหม่ ๆ โดยสามารถนำองค์ความรู้ทางเทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ เข้ามาบริหารจัดการสถานศึกษา โดยมุ่งหวังให้สถานศึกษาปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับยุคสมัยและเกิดผลสำเร็จต่อองค์กร

ธีระ รุญเจริญ (2550: 7) กล่าวสนับสนุนว่าการบริหารจัดการศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการที่จะทำให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้เนื่องจากว่าวิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพขั้นสูงวิชาชีพหนึ่ง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความเป็นมืออาชีพมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และทักษะรอบด้านในฐานะเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญของสถานศึกษา สุรัตน์ ดวงชาทม (2558: 6-9) กล่าวว่าผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการบริหารอย่างมืออาชีพ ผู้บริหารเหล่านั้นจะมีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่โดดเด่น ได้แก่ บุคลิกภาพที่ดี ความรู้ดี มีวิสัยทัศน์ มีมนุษยสัมพันธ์ มีภาวะผู้นำ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีคุณธรรมจริยธรรม บริหารจัดการดี มีความสามารถพิเศษรอบด้าน และเป็นผู้นำวิชาชีพ ดังนั้นคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญและความจำเป็นในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สามารถก้าวผ่าน กระแสสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายของสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

สถานศึกษาแต่ละแห่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 มีความแตกต่างกันอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ขนาดของสถานศึกษา และการบริหารสถานศึกษา อันจะนำไปสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องใช้ภาวะผู้นำเพื่อให้ผู้ตามมีความเต็มใจและกระตือรือร้นที่จะทำงานให้บรรลุผล ในสถานการณ์ของปัญหาสังคมที่มีผลกระทบต่อเด็กอย่างรวดเร็ว มีมิติที่ซับซ้อนมากขึ้น ทำให้สถานศึกษาและครูทำหน้าที่ในการดูแลพัฒนาเด็กได้ยากลำบากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 การกำหนดนโยบาย การวางแผน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้สอดรับกับนโยบายของรัฐบาล และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้อย่างสอดคล้องต่อเนื่องตรงตามความต้องการของสถานศึกษา สังคม และท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำนวน 2,265 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 231 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,034 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 34 คน ครูจำนวน 297 คน รวมขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 331 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และเทียบสัดส่วน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพโดยใช้แนวคิดจากนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 3) ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4) ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร 5) ด้านบุคลิกภาพ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 สรุป วิเคราะห์แล้วนำเสนอในเชิงพรรณนาต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำนวน 331 คน ปรากฏดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	ระดับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ		
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านวิสัยทัศน์	4.40	.62	มาก
2. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.46	.67	มาก
3. ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.44	.66	มาก
4. ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร	4.39	.70	มาก
5. ด้านบุคลิกภาพ	4.45	.64	มาก
โดยรวม	**4.43**	**.66**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านความสามารถในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำนวน 331 คน จำแนกตามตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม

คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=34)		ครูผู้สอน (n=297)		t	p
	$\overline{X}$	SD.	$\overline{X}$	SD.		
1. ด้านวิสัยทัศน์	4.23	.65	4.42	.34	-1.62	.11
2. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.36	.56	4.48	.24	-1.24	.22
3. ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.23	.74	4.46	.36	-1.82	.078
4. ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร	4.19	.86	4.42	.35	-1.52	.14
5. ด้านบุคลิกภาพ	4.27	.66	4.47	.33	-1.71	.09
โดยรวม	**4.26**	**.65**	**4.45**	**.24**	**-1.71**	**.10**

จากตารางที่ 2 คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม

คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	.058	3	.019	.131	.941
	ภายในกลุ่ม	48.500	327	.148		
	รวม	48.558	330			
2. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.309	3	.103	1.205	.308
	ภายในกลุ่ม	27.937	327	.085		
	รวม	28.246	330			
3. ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง	ระหว่างกลุ่ม	.811	3	.270	1.555	.200
	ภายในกลุ่ม	56.851	327	.174		
	รวม	57.663	330			
4. ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	1.072	3	.357	1.903	.129
	ภายในกลุ่ม	61.418	327	.188		
	รวม	62.491	330			
5. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2.688	3	.896	6.520	.000
	ภายในกลุ่ม	44.946	327	.137		
	รวม	47.635	330			
รวม	**ระหว่างกลุ่ม**	**.461**	**3**	**.154**	**1.618**	**.185**
	ภายในกลุ่ม	**31.055**	**327**	**.095**		
	รวม	**31.516**	**330**			

จากตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านบุคลิกภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของScheffe ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 การทดสอบรายคู่คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ด้านบุคลิกภาพ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	$\overline{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
		4.424	4.407	4.636	4.714
ขนาดเล็ก	4.424	-	-	.212*	.291
ขนาดกลาง	4.407	-	-	.229*	.307*
ขนาดใหญ่	4.636	-	-	-	.079
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.714	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 การทดสอบรายคู่คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ด้านบุคลิกภาพ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นด้านบุคลิกภาพมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดกลาง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีความคิดเห็นด้านบุคลิกภาพมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลาง ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 มีดังนี้

3.1 คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพด้านวิสัยทัศน์จากข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับน้อยที่สุด 2 ลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารมองเห็นภาพในอนาคตอย่างชัดเจน มีมุมมองที่กว้างไกล และผู้บริหารมีแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ที่มีความถี่สูงที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารควรพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการบริหารสถานศึกษาโดยศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นของสาขาบริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารการศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

3.2 คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพด้านคุณธรรมและจริยธรรมจากข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับน้อยที่สุด 2 ลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ดีต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพและผู้รับบริการ และผู้บริหารมีความยุติธรรมไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้ใดผู้หนึ่ง

ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ที่มีความถี่สูงที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีกัลยาณมิตรต่อครู เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เสนอความคิดเห็น และควรให้ความยุติธรรม ความเสมอภาคกับบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร

3.3 คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลงจากข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุน ชี้แนะ ให้ครูและบุคลากรทำผลงานท้าทายความสามารถที่สูงขึ้น และผู้บริหารสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถของครูและบุคลากรให้มีระดับสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ที่มีความถี่สูงที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ โดยจัดหาวิทยากรมาพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษแก่ครูผู้สอนและบุคลากรภายในโรงเรียน และสนับสนุนให้ครูผู้สอนศึกษาดูงานการจัดการเรียนการสอนจากโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานภายนอกเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของตนเอง

3.4 คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพด้านความรู้ความสามารถในการบริหารจากข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมนำเสนอข้อคิดเห็นในการตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ และผู้บริหารติดต่อสื่อสารกับผู้ร่วมงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ที่มีความถี่สูงที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในการติดสินใจ และควรมีการเผยแพร่ ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน เสนอแนะความคิดเห็น

3.5 คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพด้านบุคลิกภาพจากข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารมีความสามารถควบคุมอารมณ์มีวิธีการจัดการความเครียดที่เกิดขึ้นภายในจิตใจไม่ให้แสดงออกมาภายนอก และผู้บริหารมีลักษณะท่าทางการวางตัวเหมาะสมทุกสถานการณ์

ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ที่มีความถี่สูงที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้รู้จักให้ เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้อภัยซึ่งกันและกัน และเป็นผู้ที่ครองตนเหมาะสม เสมอต้นเสมอปลายเท่าเทียมกันต่อคนทุกเพศ ทุกวัย ไม่ถือตัว ไม่แบ่งแยก ไม่เอาเปรียบและไม่เลือกปฏิบัติ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเป็นผู้บริหารมืออาชีพที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล กล้าคิด กล้าทำเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนตามมาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่คุรุสภากำหนดไว้ นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 มีมาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ทำให้ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความทุ่มเทและเสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับความเคารพ ศรัทธา จากบุคลากรในสถานศึกษา และชุมชนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ และสอดคล้องกับวรรณษา ท้วมศิริ (2561: 169-178) ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ในบริบทการจัดการศึกษาของประชาคมอาเซียน พบว่า ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Stadt et al. (2003: 49-53) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีคือ ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงมาตรฐานในการทำงานเป็นที่พึ่งของคนอื่นได้ มีความกล้าที่จะคิด กล้าที่จะเสี่ยงและกล้าที่จะทำ มีความรับผิดชอบ มีความสามารถแบ่งงานให้ผู้อื่นช่วยปฏิบัติ มีวินัยในตนเอง มีมโนภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสามารถในการจัดรูปงาน และมีความสามารถในการวินิจฉัยสั่งการอย่างมีเหตุผล

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ปฏิบัติงานตามภารกิจหลักของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่บริหารงาน เป็นผู้ที่ใช้ความรู้ความสามารถในการชี้นำให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานตามเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งมีการกระจายงานตามแผนงานบุคลากร 4 ฝ่าย ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา

ตรีเลิศพจน์กุล (2565: 84-96) ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านบุคลิกภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นด้านบุคลิกภาพมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดกลาง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีความคิดเห็นด้านบุคลิกภาพมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลาง ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธิดารัตน์ ดีชู (2557: 127) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามประเภทโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการประสานงาน และด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผน พัฒนาความมีคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำความรู้ความสามารถในการบริหารมาใช้ในปฏิบัติตามหลักการ ควรให้มีการบริหารแบบร่วมมือเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ธิดารัตน์ ดีชู. (2557). *คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา.* กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพรส.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1.* พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปัญญา ตรีเลิศพจน์กุล. (2565). *คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4.* วารสารการวิจัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2(2), 84-97.

วรรณษา ท้วมศิริ. (2561). *ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามในบริบทการจัดการศึกษาของประชาคมอาเซียน.* บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.* กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สุรัตน์ ดวงชาทม. (2558). *บัญญัติ 10 ประการ...สู่การเป็นนักบริหารมืออาชีพ.* วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ, 12(6), 6 - 9.

Likert, Rensis. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale.* Reading in Attitude Theory and Measurement. Fishbeic, Matin, Ed. New York: Wiley & Son, 90-95.

Stadt, R. W., et al. (2003). *Managing career education programs. Englewood Cliffs,* NJ: Prentice-Hall.